



คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
Professional Administrator Characteristics in the Digital Era: A Case
Study of the Kaewkowitz Inter-School Campus under the
Chachoengsao Secondary Educational Service Area Office

เอกวรรณ เทียมพิจารณ¹, เสาวภาภรณ์ แผลมเพ็ชร²

EKKAWAN TIEMPHIJARN¹ & SAOWAPHARK LAMPETCH²

คณะศิลปศาสตร์ การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย¹

คณะศิลปศาสตร์ การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย²

Faculty of Liberal Arts, Education Administration, Krirk University, Thailand¹

Faculty of Liberal Arts, Education Administration, Krirk University, Thailand²

Received: April 27, 2026 Revised: April 30, 2026 Accepted: April 30, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สหวิทยาเขตแก้วโกวิท จำนวน 162 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบสัดส่วนตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารยุคใหม่ 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ, ยุคดิจิทัล, สหวิทยาเขตแก้วโกวิท, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา, ฉะเชิงเทรา

Abstract

This study aimed to 1) study the characteristics of professional administrators in the digital era within the Kaewkowitz United Campus; and 2) compare these professional characteristics based on educational levels and years of work experience. The sample group consisted of 162 teachers from the Kaewkowitz United Campus, selected through proportional simple random sampling based on the Krejcie and Morgan table. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.96. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The results of the study found that 1) The characteristics of professional administrators in the digital age at the Kaewkowitz United Campus, both overall and in each individual aspect, were at the highest level. Upon considering each aspect, the highest mean was found in "Transformational Leadership," while the lowest mean was found in "Modern Management." 2) The comparison of professional administrator characteristics in the digital age, categorized by educational level, showed no significant differences overall or in individual aspects. and 3) The comparison of professional administrator characteristics in the digital age, categorized by work experience, also showed no significant differences overall or in individual aspects.

Keywords: Professional Administrator Characteristics, Digital Era, Kaewkowitz Inter – School Campus, Secondary Educational Service Area Office, Chachoengsao

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเข้าสู่สังคมดิจิทัล ซึ่งระบบการศึกษาไทยยังขาดความพร้อมในการค้นหา รูปแบบวิธีการที่เหมาะสมในการบริหารและพัฒนาบุคลากรให้เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลง ทางภาคการศึกษา (Education) ในศตวรรษที่ 21 ที่มีวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สถานการณ์ทางการศึกษากำลังเผชิญกับความท้าทายมากมาย เช่น ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในเขตเมืองและชนบท การลดลงของจำนวนผู้เรียนในหลายพื้นที่จากภาวะประชากรเกิดน้อย การเปลี่ยนแปลง ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนความคาดหวังของสังคมต่อคุณภาพของ โรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับบทบาทและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวสู่การเป็น “ผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล” ที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมในระดับสูงขึ้น การเป็นผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องมีคุณลักษณะและสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบท ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยี

คอมพิวเตอร์ (Information and Communication Technology) ความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายในระยะยาว การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) โดยเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, 2568, น.1-3)

ดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ทั้งการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม การบริหารงานกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของ สถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหาร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ICT มาใช้เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่างๆ ผู้บริหารในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าอย่างแท้จริง รวมถึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติ และแนวคิดการบริหารของตนเอง ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษา มีความทันสมัย สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุกๆ ด้าน (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559) สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีการพัฒนาระบบ ราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ 4.0 ด้วยนวัตกรรม และการ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล (Sharing Data) การส่งเสริมความร่วมมือ บูรณาการกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ปรับปรุงประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทาง ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา โดยยึดหลักความจำเป็นและใช้พื้นที่เป็นฐาน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งและสายงานต่างๆ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามกลไกการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาเพื่อร่วมกัน "พลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล" (Transforming Education to Fit in the Digital Era) การเรียนรู้ ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลจัดหาเครื่องมือ พร้อมอุปกรณ์เทคโนโลยี

ที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ จัดหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของสถานศึกษา พัฒนา ส่งเสริม และขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียนทุกคนที่ทุกเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

การสร้างผู้นำทางยุทธศาสตร์ในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ เพื่อให้ผู้นำและผู้บริหารภาครัฐมีความคิดเชิงกลยุทธ์ มีความเข้าใจสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก มีความสามารถในการนำหน่วยงาน และมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เป็นทั้งผู้นำทางความรู้และความคิด ผลักดันภารกิจ นำการเปลี่ยนแปลง พัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงานและต่อสังคม เพื่อรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว โดยต้องได้รับการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดให้ตนเองมีความเป็นผู้ประกอบการสาธารณะ เพิ่มทักษะให้มีสมรรถนะที่จำเป็น และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันจะช่วยให้สามารถแสดงบทบาทของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างคุณค่าและประโยชน์สุขให้แก่ประชาชน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566-2570, น. 80-92) สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาในยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริม พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล มุ่งหวังให้ได้รับโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสำหรับคนไทย ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาตอบสนองต่อการพัฒนา เพื่อให้เข้าถึงการให้บริการ ความเท่าเทียมอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งภาครัฐ มีหน้าที่สนับสนุนให้จัดการศึกษาดังกล่าว ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทั้งหมดจำนวน 28 โรงเรียน ภายใต้การบริหารจัดการของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเน้นที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านออก เขียนได้ และผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้ มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกภาคส่วน ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ แต่ในช่วงปีการศึกษา 2567 ที่ผ่านมา พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาวรวม มีคะแนนเฉลี่ยทุกรายวิชาต่ำกว่าระดับประเทศ ที่ร้อยละ 0.04 ดังนั้น ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างชัดเจนและให้มีประสิทธิภาพให้เหมาะสมกับความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2567)

รายงานผลการประเมินตนเองในการประกันคุณภาพของโรงเรียนพุทธิรังสีพิบูลในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไปเฉลี่ยทุกรายวิชา ร้อยละ 64.82 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา มาตรฐานที่ 8 (ร้อยละ 66) ซึ่งไม่สอดคล้องกับค่าเป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR, 2567)

ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษานั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำต้องแสดงบทบาทสำคัญในเชิงวิชาการต้องเข้าใจ และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการที่เป็นวิชาชีพของตนเองอย่างลุ่มลึก จนสามารถใช้ในการให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ร่วมงานได้ ดังนั้น ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถ โน้มน้าว จูงใจ หรือชักนำให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ และตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมถึงและประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการวัดการเรียนรู้การสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2561)

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้ศึกษาเห็นความสำคัญต่อการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เป็นผู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถและมีความพร้อมทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีไปยังผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาเรื่องคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัลที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัลมาน้อยเพียงใด และผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ในการวิเคราะห์วางแผนพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล และปรับปรุงการบริหารงานของผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพต่อไป รวมทั้งเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ที่สำคัญจะเป็นประโยชน์ต่อครูในการทราบข้อมูลพื้นฐานสำหรับการบริหารงานด้านต่างๆที่มีความสัมพันธ์กันในสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงกว่าค่าเป้าหมายตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษา

คำถามของการศึกษา

1. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยาอยู่ในระดับใด
2. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันอย่างไรร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผู้ศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานในการศึกษา

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดบุรีรัมย์แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดบุรีรัมย์แตกต่างกัน

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารมืออาชีพมีความสำคัญอย่างมาก เพราะในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม มีการปฏิรูปการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้บริหารที่มีความเป็นมืออาชีพ จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย, 2562)

ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ต้องมีประสบการณ์ และสามารถนำพาให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับขององค์กร (วีระพงษ์ ประทอง, (2563)

ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความชาญฉลาด และประสบการณ์ในการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับจากผู้ร่วมวิชาชีพ ประชาชน และสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบหลักของผู้บริหารมืออาชีพประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) สมรรถนะความเป็นมืออาชีพ และ 3) จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบหลักจะประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่หลากหลาย (วิบูลย์ วงสะพงษ์, (2565)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร หมายถึงความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจและนำการเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยี สร้างและคงไว้ ซึ่งวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียน (ธาวินกาญจน์ วุฒิพรพงศ์, 2564)

ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล ในเชิงปฏิบัติการว่าเป็นชุดสมรรถนะและพฤติกรรมที่หลอมรวมภาวะผู้นำดิจิทัล ทักษะดิจิทัล วิสัยทัศน์ ด้านเทคโนโลยี การจัดการทุนมนุษย์/องค์กร และการบริหารหลักสูตรการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาอย่างยั่งยืน (พรณิศา ชันเพ็ชร, 2565)

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะเฉพาะตัว และคุณลักษณะทางวิชาชีพเหมาะสม บริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีผลลัพธ์ของงานเป็นที่ยอมรับ และเคารพจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ และประชาชน (Taylor, 2005)

กำหนด “digital leadership” สำหรับผู้บริหาร (อิงมาตรฐาน ISTE-A) ว่าเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและนำการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ผ่านเทคโนโลยี สร้างและคงอยู่ ของวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และพัฒนาวิชาชีพด้วยเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสาระของ “ผู้บริหารมืออาชีพ ในยุคดิจิทัล” (Zhong, (2017)

คุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภองาว จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1 พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่ม 8 กลุ่มสาระเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร อำเภองาว จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับต่อไปนี้ ด้านคุณลักษณะแห่งจิตจริยธรรม ด้านคุณลักษณะแห่งจิตเคารพ ด้านคุณลักษณะแห่งจิตสังเคราะห์ ด้านคุณลักษณะแห่งจิตสร้างสรรค์ และด้านคุณลักษณะแห่งจิตชำนาญการ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่ม 8 กลุ่มสาระ เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร อำเภองาว จังหวัดลำปาง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน 2 ด้าน และไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน ด้านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะแห่งจิตสังเคราะห์ และด้านคุณลักษณะแห่งจิตสร้างสรรค์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่ม 8 กลุ่มสาระ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะแห่งจิตสังเคราะห์ ด้านคุณลักษณะแห่งจิตสร้างสรรค์ และ ด้านคุณลักษณะแห่งจิตจริยธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (อนุพนธ์ คำหล้า, 2564)

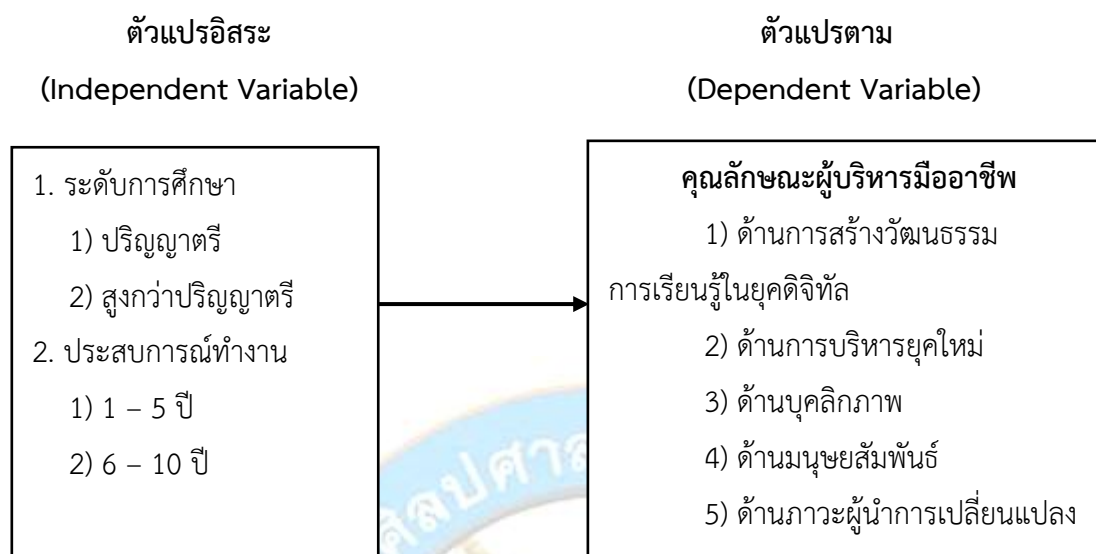
ผู้บริหารในยุคดิจิทัลต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะหลายด้านเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารมีความจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อทิศทางของยุคสมัยและจะต้องมีความเข้าใจบริบทของสถานศึกษาเป็นอย่างดี และเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างยั่งยืน ผู้บริหารจะต้องทำการวิเคราะห์สถานศึกษาทั้งระบบเพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่สถานศึกษากำลังเผชิญอยู่ และนำไปวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาให้สถานศึกษาเกิดความก้าวหน้าและสอดคล้องต่อทิศทางการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยการเป็นผู้บริหารในยุคดิจิทัล จึงไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยี แต่ยังต้องมีความสามารถในการปรับตัวและนำพาสถานศึกษาให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล (จามรโชติ และ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, 2568)

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ได้สังเคราะห์แนวคิดของจุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุหลาบ ปุริสาร, (2561) ขวัญหล้า น้อยนวล และคณะ, (2564) ไพชนนต์ อ่อนน้อย, (2563) เอกชัย กี่สุขพันธ์, (2563, ย่อหน้าที่ 3) สุกัญญา แซ่มน้อย, (2562) ตองลักษณ์ บุญธรรม, (2559) Eric Sheninger, (2019) Stewart,

(2015) และ Kaganer, (2014) โดยคัดเลือกตามความถี่เกินครึ่งหนึ่งได้คุณลักษณะผู้บริหาร มีอาชีพในยุคดิจิทัลจำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2) ด้านการบริหารยุคใหม่ 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 5) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปรากฏภาพดังนี้



วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 274 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 162 คน ได้มาจากการเปิดตารางกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970) แล้วนำไปสุ่มอย่างง่ายแบบสัดส่วน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ออกคำสั่งจากคณะศิลปศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกริก ส่งถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

2. ผู้ศึกษาได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถาม ไปส่งที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จำนวน 7 โรงเรียน เพื่ออนุญาตเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ โดยผู้ศึกษาจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองตามเวลาที่กำหนด

3. ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้ศึกษาติดตามด้วยตนเอง โดยจะประสานงานขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนอีกครั้ง และนัดรับแบบสอบถามกลับคืน

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถามที่แจกไป จำนวน 162 ฉบับ ผู้ศึกษาได้รับกลับคืนมา เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาและประสบการณ์ ทำงาน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษา

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยรวมและรายด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบ (จิราภรณ์ จันทร์คง, 2561)

4.50 - 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต แก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t -test for independent samples)

บทสรุป

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต แก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เชียงใหม่ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต แก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เชียงใหม่ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต แก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เชียงใหม่ พบประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต แก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เชียงใหม่ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต แก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดอาจเป็นเพราะว่าอาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างทันยุคทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ อ่อนช้อย, (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า คุณลักษณะด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ คือ คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกมาด้วยการเรียนรู้ และเข้าถึงนโยบายอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายการเรียนรู้หลากหลาย ใช้เครื่องมือดิจิทัลแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพครู ตระหนักถึงคุณค่าของนวัตกรรมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ นำสารสนเทศมาเพิ่มประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ นำเทคโนโลยีมาใช้ ในการทำงาน ส่งเสริมวัฒนธรรมแบบ เป็นทีมกับการมุ่งเน้นส่วนบุคคลได้อย่างเหมาะสม ชื่นชม ในความสำเร็จและความก้าวหน้า ทำงานตามภารกิจให้เข้ากับสภาพปัญหาและความต้องการของครู และหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหามาผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา พรพทุมชัยกิจ และคณะ, (2564, น. 50-64) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต แก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เชียงใหม่ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันต่างมีความคาดหวังและบรรทัดฐานในการมองคุณลักษณะของผู้บริหารในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่สถานศึกษาเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้ครูทุกระดับการศึกษาได้รับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงจากการบริหารงาน ในลักษณะเดียวกัน จึงมองเห็นพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้บริหารผ่านวิสัยทัศน์และการใช้เทคโนโลยี ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ประกอบกับการปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบ มาตรฐานวิชาชีพ และแผนพัฒนาการศึกษาของ

สังกัดเดียวกัน ทำให้ครูมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารมีอาชีพพึงปฏิบัติไม่ต่างกัน นอกจากนี้ การที่สถานศึกษาเน้นการทำงานเชิงระบบและการสื่อสารภายในองค์กรที่ทั่วถึง ทำให้ครูทุกคนได้รับทราบนโยบายและเห็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารในเชิงประจักษ์เหมือนกัน ส่งผลให้ระดับการศึกษาที่ต่างกัน ไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้มุมมองหรือการรับรู้ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพในยุคดิจิทัลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒินันท์ พะสียา, พงษ์ศักดิ์ ทองพินซัง, อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ, และ พิมล วิเศษสังข์, (2567, น. 125-138) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในตำแหน่ง พบว่าโดยภาพรวมมี ความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะบริบทของการเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาที่เร่งให้ครูทุกช่วงวัยต้องปรับตัวเข้าสู่ระบบดิจิทัล โดยครูที่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี ซึ่งเป็นกลุ่ม Digital Natives มักมีความคาดหวังสูงต่อการที่ผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการ ในขณะที่ครูที่มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี แม้จะเริ่มต้นการทำงานในยุคคาบเกี่ยว แต่ก็ได้สั่งสมทักษะจากการเผชิญกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาแบบดิจิทัลมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูทั้งสองกลุ่มมีบรรทัดฐานและภาพลักษณ์ของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในทิศทางเดียวกัน คือ ต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสนับสนุนทรัพยากรด้าน ICT และมีทักษะการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การได้รับนโยบายจากส่วนกลางและการเข้ารับการพัฒนาวิชาชีพในหลักสูตรเดียวกันภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังหล่อหลอมให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันในช่วงทศวรรษแรกนี้ มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ และสมรรถนะ ที่จำเป็นของผู้บริหารยุคใหม่ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นเอกภาพ การตีความความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาในมุมมองของครูทั้งสองกลุ่มจึงมุ่งเน้นไปที่การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จากการบริหารแบบดั้งเดิมสู่การเป็นผู้บริหารเชิงนวัตกรรมที่สามารถเชื่อมโยงเทคโนโลยีเข้ากับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างไร้รอยต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี พรหมทะสาร, (2561, น. 45-65) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า (1) คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะ ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีความสำคัญอยู่ในระดับ มากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ คือด้านบุคลิกภาพ ด้าน คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านวิสัยทัศน์ ด้านประสบการณ์และผลสำเร็จ

ในการปฏิบัติงานและด้านความรู้ ความสามารถ (2) ครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลมหาสารคามทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปศึกษาและพัฒนาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้ข้อมูลจากระบบไอซีที เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ ICT เพื่อให้มีองค์ความรู้ในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของตนเอง พร้อมเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีในการใช้ ICT ในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับบุคลากรพัฒนาเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงาน และบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงแบบการบริหารในยุคใหม่ รูปแบบใหม่ โดยการนำเทคโนโลยี ดิจิทัลมาใช้ในการทำงาน โดยให้ครูตระหนักถึงคุณค่าของเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัลได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

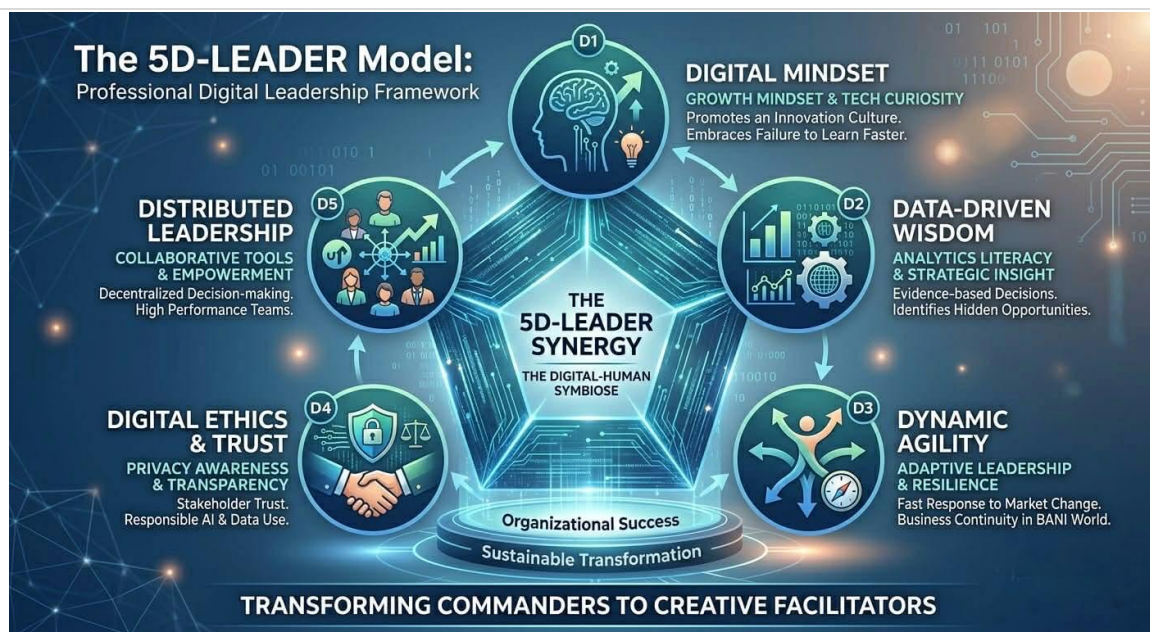
2.2 ควรศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล

2.3 ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพยุคดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.4 ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตแก้วโกวิท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ผู้ศึกษาได้องค์ความรู้ใหม่จากผลการศึกษา และแนวคิดหลัก คือ การที่ผู้บริหารไม่ได้มองว่าเทคโนโลยีคือเครื่องมือเท่านั้น แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศการทำงาน โดยเน้นไปที่การสร้าง "ความยืดหยุ่นเชิงปัญญา" ในรูปแบบโมเดล ปรากฏภาพดังนี้



ภาพที่ 2 โมเดลองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา

ที่มา: เอกวรรณ เทียมพิจารณา (2568)

องค์ประกอบของโมเดล The 5D-LEADER

- 1.D1: Digital Mindset การมีกระบวนทัศน์ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่กลัวความล้มเหลว
- 2.D2: Data-Driven Wisdom ไม่ใช่แค่ดูข้อมูลเป็น แต่ต้องมี "วิสัยทัศน์จากข้อมูล" เพื่อการตัดสินใจที่แม่นยำ
- 3.D3: Dynamic Agility ความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และโครงสร้างองค์กรให้ทันต่อสถานการณ์
- 4.D4: Digital Ethics & Trust การสร้างความน่าเชื่อถือในโลกเสมือน และการยึดถือจรรยาบรรณในการใช้ AI/Data
- 5.D5: Distributed Leadership การกระจายอำนาจผ่านแพลตฟอร์ม ลดลำดับชั้นเพื่อดึงศักยภาพของคนรุ่นใหม่

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในยุคดิจิทัลตามโมเดล 5D-LEADER นี้ จะเปลี่ยนบทบาทจาก "ผู้สั่งการ" มาเป็น "ผู้อำนวยความสะดวกเชิงสร้างสรรค์" ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการองค์กรในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554, น. 85-120). *การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน* : การบริหารองค์กรและ บุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม.

- จิราภรณ์ จันทร์คง. (2561, น. 102-105). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออก [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุหลาบ ปุริสาร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิจัย มข.* (ฉบับบัณฑิตศึกษา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 18(4), 180-193.
- ไพชนนต์ อ่อนช้อย. (2563, น. 10-35). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่).
- ณัฐธินา พรพทุมชัยกิจ, อุดมพันธุ์ พิษณุประเสริฐ, และพงษ์ศักดิ์ ทองพินชิ่ง. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(2), 50-64.
- ฐานะ บุญรอด, และวสันต์ชัย กากแก้ว. (2565). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(3), 1137-1150.
- ธนานนท์ แสงทองทาบ. (2565, น. 82-89). การสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].
- นิตย์ สัมมาพันธ์. (2546, น. 75-130). ภาวะผู้นำ: พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:อินโนกราฟิก.
- ประณาลี ยี่รัฐศิริ. (2548, น. 77-78). บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ปิยะวรรณ เลิศบุรุษ. (2566, น. 65-72). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายที่ 1 (ธรรมารักษ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช].
- มาวิน จามรโชติ และ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2568, น. 12-38). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ประเทศไทย.
- ต้องลักษณะ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 7(1), 217-225.

- โรงเรียนพุทธรังสีพิบูล. (2567, น. 15-30). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2567. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา.
- วันชาติ ยอดสูงสุด. (2565, น. 75-82). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย].
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2561, น. 32-58). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: หอสมุดคุรุสภา.
- สุริรัตน์ รอดพัน. (2564, น. 85-87). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566, น. 80-92). นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565, น. 80-92). แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา. (2568, น. 1-3). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. ฉะเชิงเทรา: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560, น. 157-175). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565, น. 145-147). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2567, น. 12-15). รายงานสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2567. ฉะเชิงเทรา: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การศึกษา.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562, น. 48-72). การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ดุสิต นิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- สุภิขฌาย์ ศิริโรจน. (2566, น. 40). กลยุทธ์การบริหารเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี].

- อนุพนธ์ คำหล้า. (2564, น. 10-28). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอวัง จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อุษา กรัตพงษ์. (2567, น. 115-122). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยี
ในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา. [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ].
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559, น. 11-25). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. ในการประชุมวิชาการและการ
นำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1, นครราชสีมา.
- Burns, J.M. (1978, p. 20). Leadership. New York : Harper and Row.
- Eric Sheninger. (2019, pp. 1-15). Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times
(2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Fleishman, E. A. (1953, pp. 1-6). The description of supervisory behavior. *Journal of Applied
Psychology*, 37(1).
- Kaganer. (2014, pp. 1-4). The four ways to lead in a digital world. MIT Sloan Management
Review, 55(3).
- Stewart, M. (2015, pp. 1-9). Digital Leadership: The New Paradigm in Education. [Online]. pp.
1-9.
- Yang, P. (2011, pp. 45-52). A Literature Review of the Skills Required by 21st Century School
Administrators (Master of Business Administration). Canada: Athabasca University.